

Vergaderjaar 2010–2011

31 532

Voedingsbeleid

Nr. 64

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN,
LANDBOUW EN INNOVATIE**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 juli 2011

In deze brief informeer ik u over de uitvoering van de motie van Jacobi en Braakhuis (Kamerstukken II 2010/11, 32 500 XIII, nr. 80) en de motie van Koopmans en Wiegman-van Meppelen Scheppink (Kamerstukken II 2010/11, 32 500 XIII, nr. 99). Aangezien moties nr. 80 en nr. 99 in elkaars verlengde liggen, is gekozen voor een gezamenlijke beantwoording van beide moties.

Ik heb uw Kamer onder andere op 13 januari 2011 tijdens het Algemeen Overleg duurzaam voedsel (kamerstuk 31 532, nr. 54) uiteengezet hoe ik de moties nrs. 80 en 99 zou gaan uitvoeren. Daarbij heb ik aangegeven dat draagvlak bij betrokken partijen in de sector van belang is, en dat ik inzet op een privaat systeem, complementair aan het bestaande Europese systeem voor bescherming van landbouwproducten en levensmiddelen die hun kenmerken of faam ontleen aan hun herkomst.

De afgelopen maanden hebben er op constructieve wijze overleggen plaatsgevonden tussen betrokken partijen, te weten Streek eigen Producten Nederland (SPN), LTO, Taskforce Multifunctionele Landbouw, het Hoofdproductschap Akkerbouwproducten en het ministerie van EL&I.

Partijen hebben aangegeven dat er, met name bij de vermarkting van streekproducten, behoefte is aan duidelijkheid over het begrip «streekproducten». Dit is vooral van belang om eerlijk te kunnen communiceren aan consumenten. Tegelijkertijd is er bij private partijen behoefte aan ruimte voor een eigen invulling van het begrip streekproducten. Deze behoefte bevestigt dat dit een onderwerp is dat zich ervoor leent om vanuit de sector te worden opgepakt.

Ik zet in op een privaat systeem omdat regulering van overheidswege zou botsen met het Europese systeem voor de bescherming van landbouwproducten en levensmiddelen die hun kenmerken of faam ontleen aan hun herkomst. Dergelijke producten kunnen op Europees niveau worden

geregistreerd als beschermde geografische aanduiding of beschermde oorsprongsbenaming. Voor niet-streekgebonden, ambachtelijke producten kan via de Europese regelgeving inzake gegarandeerde traditionele specialiteiten bescherming worden verkregen. Het is lidstaten niet toegestaan om op dit geharmoniseerde terrein een nationaal publiek systeem te hebben naast het EU-systeem. Dit EU-systeem is mede gebaseerd op het Franse AOC-systeem dat inmiddels daarin is geïntegreerd. Regulering van overheidswege zou daarnaast botsen met de kabinetsdoelstelling om administratieve lasten te verminderen. In het kader van de via de landbouwkwaliteitsregeling 2007 aan het HPA toebedeelde medebewindstaken kunnen met name nieuwe aanvragen tot registratie van producten onder het EU-systeem bij het HPA worden ingediend.

Naast het EU-systeem leveren private keurmerken een belangrijke bijdrage aan de bescherming en de verdere ontwikkeling en vermarkting van streekproducten. In ons land is op nationaal niveau het privaatrechtelijke systeem van Streekproducten Nederland (SPN) met het keurmerk «Erkend streekproduct» het meest ontwikkelde systeem voor streekproducten. Bij SPN zijn meerdere regionale streekproductenorganisaties aangesloten, waarvan een aantal als licentiehouder.

In het overleg met de betrokken partijen is geconstateerd dat het EU-systeem en bepaalde privaatrechtelijke keurmerken aantoonbare en substantiële garanties opleveren over doel, inhoud en proces met betrekking tot streekproducten. Dergelijke keurmerken bieden duidelijkheid aan producenten en consumenten. Deze categorie streekproducten bestaat naast de categorie waarvoor deze garanties niet gelden.

Met betrokken partijen is gekeken naar de gemeenschappelijke kenmerken van dergelijke gegarandeerde streekproducten.

Initiatiefnemers van streekproducten waaraan bepaalde garanties zitten beogen hiermee allereerst het inkomen van landbouwproducenten te verbeteren en de consument te informeren over de oorsprong van het product alsmede het stimuleren van de plattelandseconomie en het bieden van bescherming tegen misbruik.

Bij dit type streekproducten is er verder sprake van een keurmerk waarvoor landbouwproducten en levensmiddelen zich kunnen kwalificeren indien deze afkomstig zijn uit een afgebakende streek en er een duidelijk verband is tussen de kwaliteit/kenmerken van het product en de streek. Bovendien vinden productie, verwerking en/of bereiding plaats in die afgebakende streek.

Het recht om het keurmerk te gebruiken ontstaat daarbij na het succesvol doorlopen van een aanvraagprocedure. Op objectieve wijze wordt gecontroleerd of aan de gestelde eisen voor het gebruik van het keurmerk is voldaan. Deze eisen zijn vastgelegd in een productreglement of productdossier.

Geconstateerd is dat in ieder geval het EU-systeem, het privaatrechtelijke keurmerk van SPN en sommige regionale keurmerken de genoemde (minimum)garanties bieden. Deze streekproducten bestaan naast streekproducten die voldoen aan specifieke eisen (zoals bijvoorbeeld milieuvriendelijke teelt) en naast streekproducten die andere, veelal minder vergaande, eisen stellen.

Om een extra impuls te geven aan de verdere ontwikkeling van streekproducten in ons land, met bijzondere aandacht voor genoemde streekproducten waaraan bepaalde garanties zitten, bekijken SPN en LTO Nederland samen met HPA de mogelijkheden om gezamenlijk te komen tot de oprichting van een landelijk platform voor streekproducten, een «streekproductenloket». Over de uitwerking van dit initiatief en de besluitvorming wordt nader overleg gevoerd na het zomerreces.

Voor producenten van streekproducten blijkt de informatievoorziening over de verschillende mogelijkheden van bescherming van streekproducten en de meerwaarde daarvan versnipperd en onoverzichtelijk. Om de informatievoorziening beter te stroomlijnen zien de producentenorganisaties meerwaarde in een loketfunctie («het streekproductenloket»). Vanuit een transparant en toegankelijk loket kan informatie worden verstrekt aan bestaande en nieuwe producenten over de bescherming van streekproducten. Daarnaast kan het loket een rol spelen in de borging van de kennisuitwisseling tussen de verschillende stakeholders.

Het loket moet een objectief overzicht geven van de verschillende keurmerken die in de markt bestaan voor streekproducten en de beschermingsniveaus die zij bieden. Zowel bestaande keurmerkgebruikers als potentiële keurmerkgebruikers blijken behoefte te hebben aan informatie over de bestaande mogelijkheden voor bescherming.

Het loket verschaft informatie over het privaatrechtelijke systeem van SPN, het Europese systeem voor beschermde geografische aanduidingen, beschermde oorsprongsbenamingen en gegarandeerde traditionele specialiteiten en regionale en andere keurmerken voor streekproducten. De informatievoorziening van het loket heeft als doel zowel producenten van gegarandeerde streekproducten als van overige streekproducten te helpen hun weg in de keten beter te vinden. Producenten van streekproducten kunnen met hun vragen bij het streekproductenloket terecht. Het loket biedt informatie over en brengt belanghebbenden in contact met bestaande keurmerken en -initiatieven die bij het loket bekend zijn.

Ik hecht veel waarde aan streekproducten die volgens de geschetste criteria kunnen worden gekwalificeerd als gegarandeerde streekproducten. Aldus gegarandeerde streekproducten waaraan via «het loket» verdere kenbaarheid kan worden gegeven bieden naar mijn overtuiging een duidelijke meerwaarde voor producenten van streekproducten en dragen bij aan de verdere afzet van streekproducten en de ontwikkeling van de lokale landbouweconomie.

Aan knelpunten rondom de afzet van streekproducten is veel aandacht besteed door de Taskforce Multifunctionele Landbouw. Ten aanzien van het herzieningstraject rondom de inkoopcriteria voor de catering heb ik aandacht gevraagd voor de positie van streekproducten.

De afzet van streekproducten kan tevens worden bevorderd in het kader van de reguliere promotie van landbouwproducten. Ook hier ligt een belangrijke taak voor de agrarische sector zelf.

De staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie,
H. Bleker